

Nr 81

Av herr Berg, Gunnar, m. fl., om utredning angående transport till sjukhus av sjuka och skadade.

(Lika lydande med motion nr 114 i Andra kammaren)

I betänkandet »Reviderad brandlagstiftning», vilket i oktober 1960 avgavs av 1954 års brandlagsrevision, konstateras i kapitlet »Brandkårernas olycksberedskap» bl. a., att det i gällande författningar saknas bestämmelser om skyldighet att sörja för transport av sjuka och skadade. Det påpekas, att landstingens åligganden i fråga om hälso- och sjukvård icke omfattar sådana transporter. Sjukhuslagstiftningen innehåller icke några bestämmelser om transport till sjukhus eller vårdinrättningar av personer som drabbats av olycksfall eller sjukdom. Landstingens skyldigheter börjar således icke på olycksplatsen.

En av Svenska landstingsförbundet år 1955 tillsatt kommitté för utredning av frågan om lämpligaste organisation av landstingens sjuktransportväsen uttalade efter slutfört uppdrag, att den med hänsyn till den varierande uppfattningen rörande ambulansväsendets lämpliga organisation icke var beredd att ge några för samtliga landsting enhetliga rekommendationer därom. Erfarenheterna av de skilda organisationsformerna hade visat sig så skiftande i olika landsting, de geografiska, ekonomiska och personella förutsättningarna så olikartade och de principiella övervägandena så skilda, att varje landsting enligt kommitténs mening måste finna sin särskilda organisationsform.

I enlighet med denna syn på spørgsmålet arbetar landstingen alltjämt. Det rör sig här om en genom praxis utvecklade ordning eller brist på ordning, som på sistone varit föremål för mycken diskussion. I meningsskiftet på skilda håll i landet har starkt delade meningar kommit till synes om lämpligaste metoden att tillgodose medborgarnas självklara rätt till sjuktransporter under betryggande former. Iögonfallande har härvid varit kritik mot det av förekommande lösningar valda alternativet att utlämna sjuktransporterna på entreprenad åt affärsmässigt drivna enskilda företag.

Brandlagsrevisionen ansåg sig icke kunna framlägga något förslag i ambulansfrågan. Detta ingick icke i uppdraget. De sakkunniga uttalade dock bl. a., att utbildningsskäl talade för att brandmän tjänstgör såsom ambulansförare och alarmerings- och beredskapsskäl för att brandkårerna omhändrar viss sjuk- och olycksfallstransporttjänst. Vidare fann brandlagsrevisionen det från samhällsekonomisk synpunkt lämpligt, att sistnämnda verksamhet inom ett område handhaves av allenast ett organ. Sannolikt

ernås därigenom, förklarade utredningen, lägre administrationskostnader. De organ som i rådande läge ligger närmast till hands är brandkårerna.

Ur brandlagsrevisionens betänkande förtjänar ytterligare anföras det som sägs rörande den av brandkårerna ombesörjda *räddningstjänsten*: »Den ordning för bistånd från samhällets sida i yttre nödlägen, som här vuxit fram, ter sig både naturlig och lämplig. Det är icke möjligt för privata organisationer att täcka mer än en begränsad sektor av denna nödhjälpsverksamhet . . .»

Brandlagsrevisionen hade, som tidigare nämnts, i direktiven för sitt uppdrag icke fått sig anvisat att framlägga förslag i frågan om ambulansväsendet. I den nu till riksdagen avlämnade propositionen med förslag till ny brandlag tas saken följaktligen icke heller upp. Att brandlagsrevisionen för sin del likväl tog upp ett ganska ingående resonemang om ifrågavarande angelägenhet är ett vittnesbörd om den vikt ärendet tillmättes av de sakkunniga. Detsamma kan sägas om initiativet från brandmännens fackliga organisation, Svenska kommunalarbetsareförbundet, och det stora försäkringsföretaget Folksam att gemensamt genomföra viss utredning om räddningstjänstens organisation och funktioner.

Det som här i korthet refererats ur brandlagsrevisionens betänkande bör lämpligen sammanställas med dels de olika system för ambulansväsendets ordnande, som tillämpas på skilda håll i landet, dels med den på senare år livliga diskussionen i ämnet och dels slutligen med det faktum, att ambulansväsendet icke har någon i lag angiven huvudman.

Skyldighet för samhället att i egen regi ombesörja transport av skadade och sjuka framstår emellertid som en logisk följd av att all sjukvård i övrigt numera åvilar samhällsliga organ. Det ändamålsenliga häri ifrågasättes över huvud taget icke. Att den för den sjuke eller skadade betydelsefulla transporten framför allt till sjukhus skall vara undantagen från sjukvårdens organisation är lika otillfredsställande som svärförklarligt. Enligt vår mening föreligger här en brist i lagstiftningen.

Även om utredningsarbete föranstaltats på tillskyndan av Kommunal- och Kommunalarbetsareförbundet och Folksam bör emellertid den allsidiga prövningen av frågan om vem som bör sörja för samhällets olycksberedskap samt ambulansväsendet i sin helhet framför allt vara en statsmakternas angelägenhet. Det synes av nuvarande förhållanden på området vara väl motiverat att en dylik prövning verkställs.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av ifrågavarande spörsmål.

Stockholm den 23 januari 1962

Eric Mossberger

Rikard Svensson

Gunnar Berg
Tage Johansson